

Vjesnik

Zavod za javno zdravstvo
Dubrovačko-neretvanske županije

TRAVANJ 2012.

GODINA XI.

BROJ 32

Teme ovog broja:

SVJETSKI DAN ZDRAVLJA - AKTIVNO, ZDRAVO STARENJE

Stranica 2.

POZDRAVNA RIJEČ NOVOG RAVNATELJA ZAVODA

Stranica 7

SHEME BIOLOŠKE KONTROLE STERILIZACIJE

Stranica 8

VODA I OSIGURANJE HRANE

Stranica 10

MAMOGRAFSKI PROBIR ZDRAVSTVENIH DJELATNICA

Stranica 12

SASTANAK O KAKVOĆI MORA ZA KUPANJE U DNŽ

Stranica 13

GIMNASTIKOM DO DOBROG RASPOLOŽENJA

Stranica 14

SVJETSKI DAN ZDRAVLJA POSVEĆEN AKTIVNOM ZDRAVOM STARENJU

mr. Marija Mašanović, dr. med., spec. javnog zdravstva

Svjetski dan zdravlja obilježava se svake godine 7. travnja na dan osnivanja Svjetske zdravstvene organizacije (SZO) s ciljem podizanja svijesti o odabranom globalnom izazovu koji je ove godine stavljen na zdravo aktivno starenje.

Prema predviđanjima SZO-a, kao posljedica demografskih promjena koje zahvaćaju svijet, do 2050. godine utrostručit će se udio osoba u dobi 60 godina i više. Tijekom prošlog stoljeća čovječanstvo je produljilo svoj životni vijek, dodajući godine životu. U ovom stoljeću na svijetu će uskoro živjeti više starijih osoba nego djece.

U Hrvatskoj demografske promjene također ukazuju na starenje stanovništva koje je naročito naglašeno u ruralnim i otočkim zajednicama, gdje su povećane migracije stanovništva, nizak nupcijalitet (bračnost), natalitet i veći mortalitet stanovništva.

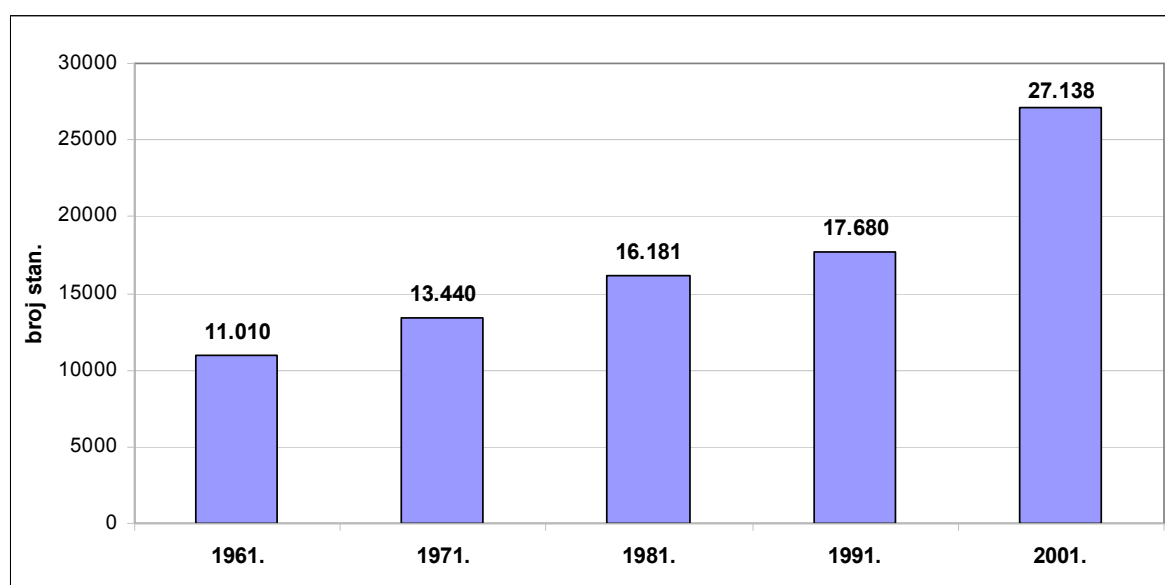
Prema podacima Državnog zavoda za statistiku u općinama i gradovima Dubrovačko-neretvanske županije (DNŽ), kretanje broja stanovništva u dobi 65 godina i više povećavao se

tijekom četrdesetogodišnjeg razdoblja, slika 1.

Prema posljednjem popisu stanovnika iz 2001. godine naše najstarije općine su Dubrovačko primorje, Janjina, Mljet, Trpanj i Smokvica.

Brojne su psihofiziološke značajke starije dobi, važne za sve medicinske i zdravstvene aktivnosti, usporene i promjenjene. Premda se u prvom redu često opisuju tjelesne smetnje (nepokretljivost, slabija otpornost na uzročnike bolesti i sl.), psihičke i društvene funkcije koje se obično smanjuju nakon tjelesnih, bitna su obilježja starosti: smetnje sjećanja, sporije reakcije, depresija, otežana komunikacija, izolacija, slabljenje interesa i motivacije za sudjelovanje u životu zajednice itd.

Cilj većine društvenih zajednica razvijenog svijeta u kojima se povećava udio starijeg stanovništva je **produktivno starenje**. To je dimenzija u kojoj se starije osobe uključuju u aktivnosti u kojima se mogu potvrditi kao osobe, koje su smislene, postižu osobno zadovoljstvo i pozitivno utječu na živote drugih.

Slika 1. Populacija u dobi 65 godina i više za područje Dubrovačko-neretvanske županije prema Popisima stanovništva 1961.-2001. godine

„Aktivno“, „produktivno“, „uspješno“ ili „pozitivno starenje“ su oznake kojima se na novi način pristupa starosti i starenju. Prema autorima van Dyk i Turner različiti su pristupi ovim pojmovima u Sjedinjenim Američkim Državama (SAD) i Njemačkoj. Značenje produktivnog starenja odnosi se u prvom redu na potencijale starije dobi, dok se pozitivno starenje oslanja na procjenu osobnog ispunjenja kod starije osobe. Aktivno starenje u SAD-u usmjereno je na održavanje tjelesne i poticanje mentalnih aktivnosti, dok u Europi navedeni

pojam obuhvaća širok raspon značenja, od društvene uključenosti, skrbi za obitelj i rodbinu, do cjeloživotnog učenja. Američka inačica europskog koncepta aktivnog starenja odnosi se na osobnu odgovornost i preuzimanje inicijative kod starijih osoba kao središnje točke uspješnog starenja. Slikoviti prikaz modela uspješnog starenja iznijeli su autori Rowe i Khan 1997. godine (slika 2.) prema kojima su tri glavne sastavnice uspješnog starenja: niska vjerojatnost oboljevanja i nesposobnosti povezane s bolešću, visoke kognitivne i tjelesne sposobnosti te aktivno sudjelovanje u životu.

Slika 2. Model uspješnog starenja prema Rowe JW i Khan RL (1997.)

Sva tri pojma međusobno su povezana iako je odnos među njima donekle hijerarhijski. Kao što je prikazano na slici, model uspješnog starenja je više od odsustva bolesti i samog održavanja funkcionalnih sposobnosti. Obje komponente su važne, ali tek u kombinaciji s aktivnim sudjelovanjem u životu najbolje upotpunjuju model uspješnog starenja, pri čemu treba staviti naglasak na prevenciju rizičnih čimbenika bolesnog starenja. To se u prvom redu odnosi na tzv. fenomen četiri „N“ u gerontologiji: nestabilnost, nepokretnost, nesamostalnost i nekontroliranje urina (inkontinencija).

U većini anglo-saksonske literature uspješno starenje opisuje se kroz biopsihosocijalne čimbenike, najčešće se

ograničavajući na dnevno funkcioniranje i fizičko zdravlje. S druge strane starost više ne predstavlja „Božiju čekaonicu“ u kojoj osobe nemaju nikakvih socijalnih očekivanja. Starije osobe predstavljaju veliki potencijal u zajednicama. Mnogi stariji ljudi pomažu svojoj odrasloj djeci, drugim članovima obitelji ili prijateljima (nekima čak i izravnom financijskom pomoći). S druge strane to može uključivati skrb za djecu, bračnog partnera i druge ljude koji su bolesni ili slaba zdravlja, kao i bavljenje poslovima poput vrtlarenja, slikanja ili kuhanja.

Današnja poimanja starenja predstavljaju izazov u kojem samoodrživa starija osoba može provesti tri i više desetljeća ispunjenog i smislenog života.

JAVNOZDRAVSTVENE AKTIVNOSTI POVODOM SVJETSKOG DANA ZDRAVLJA

mr. Ankica Džono-Boban, dr. med., spec. javnog zdravstva
mr. Marija Mašanović, dr. med., spec. javnog zdravstva

Povodom Svjetskog dana zdravlja, Odjel za socijalnu medicinu Službe za promicanje zdravlja 3. travnja 2012. godine organizirao je **tribinu pod naslovom „Aktivno, zdravo starenje u zajednici”** s ciljem upoznavanja i prikazivanja rada i aktivnosti o aktivnom starenju u našoj zajednici.

Zamjenica župana Marija Vučković pozdravila je sve sudionike tribine, predstavnike županijskih i gradskih upravnih odjela, institucija, udruga i dobrotvornih društava koji u svom djelokrugu rada skrbe za osobe starije dobi.

Ankica Džono Boban, voditeljica Službe za promicanje zdravlja ZZJZ prezentirala je zavodske aktivnosti na području istraživanja o potrebama starijih osoba i promicanju zdravlja osoba starije dobi. O institucionalnoj skrbi za starije osobe s područja grada Dubrovnika govorile su Marica Miletić, ravnateljica Doma za starije i nemoćne osobe Dubrovnik, i Mirjana Vujnović, ravnateljica Doma za starije i nemoćne osobe Domus Christi. Predstavnica nevladine udruge Blage ruke iz Slanoga Ana Milković prikazala je rad udruge u izvaninstitucionalnoj skrbi za starije osobe Dubrovačkog primorja.

Na tribini je prikazan petominutni filmski uradak učenika Gimnazije Dubrovnik o osamdesetogodišnjakinji koja redovito aktivno vježba u lokalnom klubu za žene. Marija Mašanović, voditeljica Odjela za socijalnu medicinu premijerno je promovirala DVD Zavoda za javno zdravstvo DNŽ „Vježbajte s nama!“. Radi se o osam različitih vježbi za pojedine grupe mišića (vrat, rameni obruč, trbuh, kukovi i noge, stražnjica i natkoljenica, vježbe za cijelo tijelo i vježbe uz pomagala – štap, elastična traka, bučice) koje su namijenjene podjednako starijim i mlađim osobama.

4. travnja 2012. godine u sportskoj dvorani OŠ Marina Držića na Ilijinoj glavici, Odjel za socijalnu medicinu Službe za promicanje zdravlja Zavoda za javno zdravstvo DNŽ organizirao je **sportsko natjecanje za osobe u dobi 60 godina i više** pod nazivom „**Zdravo stari, za godine ne mari!**”.

Prije početka natjecanja djelatnice Zavoda i patronažne sestre Doma zdravlja Dubrovnik sudionicima natjecanja izmjerile su razinu šećera u krvi i vrijednost krvnog tlaka, što su svi s veseljem pozdravili.

Sudjelovalo je 7 ekipa od pet članova: **dvije ekipe iz udruge matice umirovljenika podružnica Gruž, po jedna ekipa iz podružnica Pile-Kono i Župa dubrovačka te jedna ekipa iz Doma za starije i nemoćne Dubrovnik i dvije iz Domusa Christi.** Natjecanje je organizirano u pet igara: vođenje

lopte između čunjeva, pogodi koš, pronađi predmet, uhvati loptu i kuglanje.

U prvoj igri – vođenje lopte između čunjeva većini je najviše poteškoća zadala „neposlušna” lopta, ali uz puno smijeha i pomoći navijača uspješno su savladani svi čunjići. U igri - pogodi koš, mrežica koša često se zatresla i bez velikih treninga. U hodanju sa zaprekama uz pronalazak zadanog predmeta naši natjecatelji pokazali su izvrsne kognitivne i tjelesne sposobnosti. Koordinacija hodanja po ravnoj crti uz nošenje lopte iznad glave bila je nepogrešiva, a u završnoj igri kuglanja čunjevi su uspješno obarani.

Posebnu pohvalu treba dati najstarijem natjecatelju koji je imao 92 godine i natjecatelju slijepoj osobi koji je uspješno pogađao koš i obarao čunjiće.

U susret Svjetskom danu zdravlja
Zavod za javno zdravstvo Dubrovačko-neretvanske županije
organizira

**04. travnja 2012. u 9,30 sati
na igralištu na Ilijinoj glavici**

SPORTSKO NATJECANJE

**ZDRAVO STARI,
ZA GODINE NE MARI!**

Discipline natjecanja su:
Vođenje lopte između čunjeva - Pogodi koš
Pronađi predmet - Uhvati loptu - Kuglanje

1. nagrada - večera za pobjedničku ekipu
2. i 3. nagrada - poklon-bon za svakog člana ekipe

Sudjelovati mogu samo osobe starije od 60 godina.

**Okupite ekipu od 5 članova i
prijavite se na tel. broj 341-006 do 30.03.2012.**

Povedite navijače i provedite ugodno predblagdansko jutro.

ZABAVA I TJELESNA AKTIVNOST PRIDONOSE FIZIČKOM I PSIHIČKOM ZDRAVLJU.

☞ Zavod za javno zdravstvo Dubrovačko-neretvanske županije

Plakat s pozivom na natjecanje

Patronažne sestre DZ Dubrovnik

Igra Pogodi koš

Vođenje lopte među čunjevima

Hodanje po ravnoj crti

Kuglanje

Hodanje sa zaprekom

Najviše bodova i prvu nagradu - večera za pobjedničku ekipu osvojili su članovi udruge matice umirovljenika Gruž. Drugu nagradu – poklon bon za svakog člana ekipe osvojile su članice matice umirovljenika podružnice Župa dubrovačka, a treću nagradu - ulaznica za kazališnu predstavu za svakog člana ekipe osvojio je tim iz Doma za starije i nemoćne

osobe Dubrovnik. Svi sudionici natjecanja nagrađeni su prigodnim poklonom.

Uz dobro raspoloženje i natjecateljski duh sudionici su iskazali zavidnu tjelesnu kondiciju prema svojim sposobnostima i godinama te iskazali želju za ponovnim organiziranjem ovakvog sadržaja za starije osobe.

POZDRAVNA RIJEČ NOVOG RAVNATELJA ZAVODA

Mato Lakić, dr. med., spec. epidemiologije

Kao novi ravnatelj Zavoda za javno zdravstvo Dubrovačko-neretvanske županije (Zavod) pozdravljam sve kolege i djelatnike zdravstvenih ustanova naše Županije. Želio bih istaknuti najvažnije dijelove svog Plana i programa razvoja Zavoda.

Čitav zdravstveni sustav nalazi se pred izazovima vezanima uz priključenje Hrvatske Europskoj Uniji (EU) kako zbog europskih standarda, tako i zbog mogućeg regionalnog preustroja županijskih zavoda za javno zdravstvo.

Zavod je ključna ustanova u djelatnosti javnog zdravstva čija je misija očuvanje i unapređenje zdravlja stanovništva putem organiziranih javnozdravstvenih aktivnosti usmjerenih na promicanje zdravlja, sprječavanje pojave rizičnih čimbenika za nastanak bolesti i invalidnosti, očuvanje životne okoline i poboljšanje kvalitete života. Misao vodilja je stalno unapređivati sve segmente rada, od edukacije djelatnika, nabavke suvremene opreme, unapređivanja postojećih i razvijanja novih usluga do komunikacije s građanima i medijima. Geografski položaj naše županije je iznimno težak zbog prekida kontinuiteta državne granice ali i zbog velike udaljenosti od drugih centara. Mnoštvo otoka daljnja je specifičnost koja otežava ravnomjeran razvoj zdravstvenog sustava. Sve navedeno utječe na dostupnosti zdravstvene zaštite kao jedne od osnovnih jednakosti u zdravlju, te je potrebno **očuvati Zavod kao zasebnu cjelinu.**

Zalagat ću se za **razvijanje politike kvalitete** Zavoda, što se postiže dobrim sustavom upravljanja kvalitetom, podizanjem zadovoljstva svih djelatnika, održavanjem i unapređivanjem nivoa kvalitete usluga te sudjelovanjem u programima i projektima od javno zdravstvenog interesa. Također ću se zalagati za **poboljšanje unutarnjeg nadzora nad radom Zavoda.**

Uz neupitnu važnost prostora, opreme i tehnologije, **najvažniji čimbenik u radu Zavoda su svi njegovi djelatnici.** Njihovo znanje, vještine, profesionalnost, predanost radu, humanost i međuljudski odnosi ključni su za uspješno funkcioniranje Zavoda kao cjeline. Zalagat ću se za njegovanje kolektivnog duha i proaktivno komuniciranje s djelatnicima kako bi se sa svojim prijedlozima i mišljenjima više uključili u rad Zavoda. Poticat ću stručno i znanstveno usavršavanje djelatnika u svrhu daljnjeg unapređenja postojećih i razvijanja novih zavodskih djelatnosti.

Možemo biti zadovoljni dosadašnjom informatizacijom Zavoda, jer svi djelatnici imaju mogućnost rada na računalu te pristup internetu. Osim toga, imamo i vlastiti server, koji se pokazao izuzetno korisnim u svakodnevnom radu. Izradili smo i internetsku stranicu, koju redovito ažuriram kako bi se javnosti pružile aktualne informacije. Zbog toga ću i dalje **poticati razvoj informatizacije** na svim poljima.

Važnim držim i **sudjelovanje u sukreiranju političkih i stručnih odluka koje imaju javnozdravstveni značaj**, što je jedna od uloga Zavoda. Nadalje, potrebno je **razvijati javnozdravstveno informiranje i educiranje** javnosti budući da svatko od nas ima pravo i obvezu čuvati i unapređivati vlastito zdravlje, donoseći prave odluke, ali isto tako da ima pravo i obvezu djelovati na očuvanju i unapređenju zdravlja čitave zajednice, bilo pojedinačno, uključivanjem u rad udruga civilnog društva ili bavljenjem političkom djelatnošću. Svi možemo doprinijeti javnom zdravlju.

Informacije od važnosti za javno zdravlje treba učiniti dostupnim stanovnicima naše županije, što uključuje medije preko kojih se te

informacije prenose (televizija, radio, tiskovine, Internet...). Osim medija, u informiranju i educiranju pučanstva Zavod ima proaktivnu ulogu samostalno objavljujući razne plakate, letke, brošure te organizirajući javne tribine, tečajeve, seminare i sl.

Cilj mi je i **unaprijediti suradnju s drugim zdravstvenim ustanovama, inspekcijama i lokalnom zajednicom** te se aktivnije uključiti u rad na različitim **programima i projektima** (npr. iz fondova EU) koji su od javnozdravstvenog interesa.

Nastojat ću da Zavod i dalje **pozitivno**

posluje, šireći ponudu djelatnosti koje obavljamo i povećavajući broj i vrste usluga na tržištu i financiranje preko lokalne zajednice, kao i sudjelujući u raznim programima i projektima, no uvijek imajući u vidu brigu za javno zdravlje, koje je naš osnovni prioritet. Brinut ću se za očuvanje radnih mjesta, ali i za otvaranje novih, kako to financijske mogućnosti budu dopuštale.

Na kraju, zahvaljujem dosadašnjoj ravnateljici Matiji Čale Mratović koja je Zavod dovela do prepoznatljive i cijenjene županijske zdravstvene ustanove te Vas pozivam na suradnju u zajedničkom interesu svih stanovnika naše županije.

HEME BIOLOŠKE KONTROLE STERILIZACIJE

Paul Bohnert, dr. med., spec. medicinske mikrobiologije i parazitologije

„Bolnička infekcija je svaka infekcija bolesnika koja se javlja nezavisno od primarnog oboljenja ili svaka infekcija zdrave osobe (zaposlenog osoblja), za koju se utvrdi da je do nje došlo u bolničkoj sredini, ordinaciji privatne prakse ili u stacionarima ustanova za stare i nemoćne osobe kao posljedica pregleda, liječenja ili skrbi, a razvije se tijekom liječenja ili nakon otpusta iz bolnice u određenom vremenskom periodu.” – Iz pravilnika o uvjetima i načinu obavljanja mjera za sprječavanje i suzbijanje bolničkih infekcija (dalje: pravilnik) NN br. 93/2002.

Jedan od načina kontrole bolničkih infekcija je kontrola sterilizacije, bilo fizikalna, kemijska ili biološka, kojom procjenjujemo jesu li postignuti svi uvjeti za sterilizaciju. Dok se fizikalna i kemijska kontrola provodi i odčitava na licu mjesta, za biološku kontrolu sterilizacije ključna je suradnja s mikrobiološkim laboratorijem. Biološka kontrola sterilizacije provodi se standardiziranim pripravcima spora termorezistentnih apatogenih bakterija koje nazivamo biološkim indikatorima, a na tržištu ih nalazimo u obliku traka, ampula ili epruveta.

Test trake za biološku kontrolu sterilizacije

Općenito je prihvaćeno da se spore *Geobacillus stearothermophilus* koriste za biološku kontrolu vlažne sterilizacije, a spore *Bacillus atrophaeus* za kontrolu suhe sterilizacije.

U članku 9. pravilnika navodi se potreba trajne kontrole ispravnosti rada aparata za sterilizaciju pri čemu učestalost biološke kontrole ovisi o vrsti sterilizacijskog procesa i materijala koji se sterilizira. Nije definiran najmanji godišnji broj bioloških kontrola niti su navedene posebne situacije kada bi bilo potrebno provesti biološku kontrolu, dakle prepušteno je ustanovama i ordinacijama da odluče kada će kontrolirati. Posebne situacije bile bi uporaba nove vrste pakovanja za materijal koji će se sterilizirati, početak rada novog osoblja na sterilizaciji, nakon popravaka sterilizatora, te nakon promjena u načinu punjenja sterilizatora.

Ipak, Hrvatska pravilnikom propisuje potrebu biološke kontrole sterilizacije, no što je s drugim državama? Dok SAD u svojim smjernicama koje izdaje USFDA (U.S. Food and Drug Administration) biološku kontrolu svrstava uz fizikalnu i kemijsku naglašavajući potrebu za njenom provedbom, europske smjernice biološku kontrolu sterilizacije, osim u slučaju kontrole sterilizacije etilen oksidom, smatraju dodatnim monitorirajućim alatom koji se može

koristiti po potrebi pri čemu bi se kontrole vršile u odgovarajućim vremenskim razmacima, a najmanje jednom godišnje. Američki CDC (Centers for Disease Control and Prevention) navodi za stomatološke ordinacije potrebu za biološkom kontrolom najmanje jednom tjedno.

Svima nam je u interesu dobrobit korisnika medicinskih usluga, te usprkos tome što kod nas zakonom nije propisana učestalost biološke kontrole sterilizacije Zavod za javno zdravstvo Dubrovačko-neretvanske županije (ZZJZDNŽ) će uskoro ponuditi ustanovama i ordinacijama mogućnost odabira određene sheme biološke kontrole sterilizacije. Sheme su osmišljene kako bi korisnici mogli kontinuirano kontrolirati kvalitetu sterilizacije, a razlikuju su u godišnjoj učestalosti kontrole (Tablica 1.) i cijenom. Sheme će biti ponuđene svim korisnicima usluge biološke kontrole sterilizacije koju obavlja mikrobiološki laboratorij ZZJZDNŽ pri čemu će se od korisnika tražiti obavezan odabir jedne sheme. Također, da bi osigurali sljedljivost i valjanost nalaza korisnici će biti zamoljeni dostaviti podatke o svojim instrumentima koji će ih identificirati. Ovakvim novim načinom biološke kontrole sterilizacije nadam se da ćemo obostrano povećati vjerodostojnost medicinskih usluga koje pružamo.

Tablica 1. Sheme biološke kontrole sterilizacije

Shema	Godišnja učestalost kontrole (ukupan broj kontrola)
A	jednom tjedno (52 kontrole)
B	jednom u dva tjedna (24 kontrole)
C	jednom mjesečno (12 kontrola)
D	jednom u dva mjeseca (6 kontrola)
E	jednom kvartalno (4 kontrole)
F	tri puta godišnje (3 kontrole)
G	dva puta godišnje (2 kontrole)
I	jedanput godišnje (1 kontrola)

MEĐUNARODNI DAN VODA

Voda i osiguranje hrane

Marija Jadrušić, dipl.ing.med. biokemije

Već 19. godinu obilježavamo Svjetski dan voda. Kako bi skrenuli pozornost svjetske javnosti na probleme vezane za vodu i vodne resurse, rezolucijom Opće skupštine Ujedinjenih naroda (UN) iz 1993. godine proglašen je 22. ožujka kao dan obilježavanja Svjetskog dana voda, a razdoblje od 2005. do 2015. proglašeno je desetljećem voda pod sloganom „Voda za život”. UN procjenjuje da oko 1,1 milijarde ljudi nema pristup pitkoj vodi, a više od 2,5 milijarde živi bez primjerenih sanitarnih uvjeta, zbog čega dnevno umire oko 20.000 djece.

Hrvatska se ubraja u skupinu zemalja relativno bogatih vodom, dok je po dostupnosti i bogatstvu vodenih izvora, prema istraživanju United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization (UNESCO-a), na visokom 5. mjestu u Europi, odnosno 42. mjestu u svijetu. Hrvatska raspolaže dovoljnim količinama vode za svoje potrebe - ukupne zalihe vode

procijenjene su na oko 9 milijardi m³ godišnje.

U Dubrovačko-neretvanskoj županiji (DNŽ) više od 86% pučanstva koristi vodu iz organiziranih vodoopskrbnih sustava, što je iznad prosjeka Republike Hrvatske (80%), tablica 1. Međutim, organizirana vodoopskrba vezana je za gradove i veća naselja, dok je veliki dio županije još uvijek slabo pokriven javnom vodoopskrbnom mrežom.

U DNŽ aktivno se koristi 21 crpilište za javnu vodoopskrbu, izvedenih u **17 javnih vodoopskrbnih sustava** kojima gospodari **14 komunalnih društava (vodovoda)**. Javni vodovodi provode dezinfekciju i imaju sustave samokontrole i nadzora. Postoje i **4 lokalna vodovoda** kojima „nitko” ne upravlja, tablica 1. Takvi „vodovodi” ne provode dezinfekciju ili je ne provode redovito. Također nemaju nikakav sustav samokontrole ni nadzora.

Tablica 1. Stanje javne vodoopskrbe u Dubrovačko-neretvanskoj županiji

Vrsta vodoopskrbe	Broj vodovoda	Broj javnih vodoopskrbnih sustava	Broj priključaka	Broj potrošača	% stanovnika
Javna (upravljaju komunalna društava / javni vodovodi)	14	17	44.600	105.317	85,8
Ostala (lokalni vodovodi kojima „nitko” ne upravlja)	4	4	210	690	0,5
Individualna (gustjerne, mali lokalni izvori i sl.)	/	/	/	16.776	13,7

* podaci dobiveni iz prvih rezultata Popisa stanovništva 2011. i ankete javnih vodovoda

Također na otocima Mljetu (slika 1. i slika 2.) i Lastovu postoje 4 desalinizatora koji iz bočate vode proizvode vodu za piće tehnologijom reverzne osmoze.

Ovogodišnje obilježavanje pod sloganom „Voda i osiguranje hrane” upućuje na značenje vode i održivog upravljanja vodama u proizvodnji hrane.

Slika 1. Crpilište bočate vode u Sobri na otoku Mljetu .

Slika 2. Crpilište Kozarica na otoku Mljetu

Kako nestašica vode utječe na dostupnost hrane? Nestašica vode već pogađa svaki kontinent i više od 40% ljudi na našoj planeti. Do 2025., 1,8 milijardi ljudi živjet će u zemljama ili regijama s apsolutnom nestašicom vode. Nedostatak vode ograničava mogućnosti proizvodnje dovoljne količine hrane, a uz to, poljoprivredna proizvodnja je i najveći korisnik voda. Razvoj velikih sustava navodnjavanja je važan čimbenik za osiguranje dovoljne količine hrane, ali često je povezan s raznim problemima. Intenziviranje poljoprivredne proizvodnje dovelo je do povećanja uporabe gnojiva i pesticida čije neadekvatno korištenje znatno utječe na kvalitetu voda. Zagađenje voda je glavni uzrok smanjene dostupnosti vode te može imati ozbiljne učinke na okoliš i na ljudsko zdravlje. Novi, integrirani pristupi proizvodnji hrane mogu znatno poboljšati situaciju i ograničiti moguća onečišćenja.

Zašto je voda ključna za hranu? Osiguranje hrane postoji kada svi ljudi u svakom trenutku imaju i fizički i ekonomski pristup dovoljnoj količini hrane koja zadovoljava njihove prehrambene potrebe za aktivan i zdrav život. Nedostatak vode može biti glavni uzrok gladi, osobito u područjima gdje ljudi ovise o lokalnoj poljoprivredi.

DNŽ ima mogućnost osigurati svim svojim žiteljima i turistima dovoljne količine zdravstveno ispravne vode za piće, a istovremeno intenzivirati proizvodnju hrane. Jedan od prioriteta je osigurati formiranje zona sanitarne zaštite postojećih izvorišta vode za piće, koje iako su zakonska obveza, nisu lako provedive. Nužno je spriječiti daljnje zaslanjivanje delte

Neretve i onemogućiti da energetska pohlepa uništi kako proizvodnju hrane tako i izvore vode za piće.

Zdravstveno ispravna i svima dostupna voda svjetski je prioritet pa i mi u Republici Hrvatskoj i našoj županiji trebamo na taj način razmišljati i djelovati.

Plakat za svjetski dan voda

ODAZIV ZDRAVSTVENIH DJELATNICA U MAMOGRAFSKOM PROBIRU

mr. Ankica Džono Boban, dr. med., spec. javnog zdravstva

U listopadu 2006. godine u Dubrovačko-neretvanskoj županiji (DNŽ) počela je provedba Nacionalnog programa ranog otkrivanja raka dojke „MAMMA“ za žene u dobi od 50. do 69. godine. Županijski Zavod za javno zdravstvo šalje pozive s terminom mamografskog snimanja ženama na kućnu adresu. U našoj županiji snimanje se obavlja u četiri mamojedinice: OB Dubrovnik, DZ Korčula, DZ Metković i DZ „Dr. A. Franulović“ Vela Luka. U siječnju ove godine završen je drugi ciklus pozivanja žena na mamografsko snimanje.

U ovom osvrtu prikazan je odaziv na mamografsko snimanje zdravstvenih djelatnica koje su bile zaposlene u zdravstvu DNŽ i registrirane u Registru zdravstvenih djelatnika Republike Hrvatske na dan 31. 12. 2011. godine.

U obradi podataka uključene su medicinske sestre, laboratorijske, zubne, sanitarne, farmaceutske i fizioterapeutske tehničarke, doktorice medicine, doktorice dentalne medicine, farmaceutkinje i zdravstvene suradnice (psihologinje, dipl. soc. radnice, logopetkinje i dr.).

U prvom ciklusu ovog Programa pozvane su zdravstvene djelatnice i suradnice rođene od 1943. do 1958. g., a u drugom one rođene od 1943. do 1960.

U DNŽ tijekom dva ciklusa mamografskog probira, svaka druga zdravstvena djelatnica/suradnica zaposlena u zdravstvu DNŽ odazvala se na poziv; 54,5% u prvom ciklusu i 45,1% u drugom, tablica 1.

Tablica 1. Odaziv zdravstvenih djelatnica na mamografsko snimanje u Programu „MAMMA“ u DNŽ

Zdravstvene djelatnice	Prvi ciklus (1943.-1958.)		Drugi ciklus (1943.-1960.)	
	broj	%	broj	%
Odazvane	170	54,5	172	45,1
Neodazvane	142	45,5	209	54,9
Ukupno	312	100	381	100

Tablica 2. Odaziv zdravstvenih djelatnica na mamografsko snimanje u Programu „MAMMA“ u DNŽ prema stručnoj spremi

Zdravstvene djelatnice	Prvi ciklus					Drugi ciklus				
	NSS	SSS	VŠS	VSS	ukupno	NSS	SSS	VŠS	VSS	Ukupno
Odazvane	1	89	22	58	170	2	96	22	52	172
Neodazvane	0	71	15	56	142	0	100	28	81	209
Ukupno	1	160	37	114	312	2	196	50	133	381
% odazvanih	100	55,6	59,5	50,9	54,5	100	49,9	44,0	39,1	45,1

Prema stručnoj spremi najslabiji odaziv bio je kod visoke stručne spreme, 50,9% u prvom ciklusu i 39,1% u drugom. Odaziv zdravstvenih djelatnica srednje stručne spreme bio je 55,6% u prvom ciklusu i 49,9% u drugom,

a djelatnica više stručne spreme 50,9% odnosno 44,0%, tablica 2. Prema zanimanju, u oba ciklusa najlošiji odaziv bio je odaziv liječnica, 48,7% u prvom i 38,2% u drugom, tablica 3.

Tablica 3. Odaziv zdravstvenih djelatnica na mamografsko snimanje u Programu „MAMMA“ u DNŽ prema zanimanju

Broj žena	Prvi ciklus				Drugi ciklus			
	A	B	C	Ukupno	A	B	C	Ukupno
Odazvane	113	37	20	170	119	34	19	172
Neodazvane	83	39	20	142	127	55	27	209
Ukupno	196	76	40	312	246	89	46	381
% odazvanih	57,7	48,7	50,0	54,5	48,4	38,2	41,3	45,1

Legenda: A = medicinske sestre, laboratorijske, zubne, sanitarne, farmaceutske i fizioterapeutske tehničarke
B = liječnice
C = zdravstvene suradnice (defektologinje, logopedkinje, psihologinje, prof. biologije, dipl. soc. radnice i dr.)

Znanstveno je dokazano da rano otkrivanje raka dojke predstavlja važan prognostički čimbenik u preživljavanju žena oboljelih od ove bolesti, a randomizirana istraživanja potvrdila su značajno smanjenje smrtnosti od raka dojke među ženama u dobi 50.-69. g. koje su redovito obavljale mamografske preglede. Međutim za učinkovitost mamografskog probira potreban je odgovarajući odaziv žena od najmanje 70%.

Razmatrajući prikazane rezultate slobodno se može iskazati određeno nezadovoljstvo odazivom zdravstvenih djelatnica na mamografsko snimanje. S obzirom na dosadašnja medicinska dostignuća i dostupnost dijagnostičko-terapijskih postupaka u našoj županiji očekivanja su puno veća, a zdravstvene djelatnice trebale bi biti primjer ostalim ženama u brizi za vlastito zdravlje.

SASTANAK O PROVEDBI UREDBE O KAKVOĆI MORA ZA KUPANJE U DNŽ

Dolores Grilec, dipl. ing. kemije

Sastanak o provedbi Uredbe o kakvoći mora za kupanje (NN 73/08) na plažama u Dubrovačko-neretvanskoj županiji održan je 03. travnja 2012. g. u Gradskoj vijećnici. Govorilo se o obvezama koncesionara i jedinicama lokalne samouprave u provedbi Uredbe.

Na sastanku su sudjelovali pročelnica Upravnog odjela za prostorno uređenje, gradnju i

zaštitu okoliša Nikolina Šišić, voditeljica Odsjeka za zaštitu okoliša Branka Martinović-Vuković, voditeljica Odjela za okoliš Zavoda za javno zdravstvo Dubrovačko-neretvanske županije (Zavod) Dolores Grilec, Ivo Klaić iz Upravnog odjela za turizam, more i poduzetništvo te predstavnice Udruge Lijepa naša koja provodi projekt Plave zastave u Hrvatskoj.

Predstavnica Zavoda govorila je o dosadašnjim rezultatima ispitivanja mora za kupanje u Dubrovačko-neretvanskoj županiji i načinu izvještavanja javnosti o kakvoći mora za kupanje. Prikazana je web aplikacija (baza podataka) u koju se unose rezultati odmah po završetku analize, a koja se može pronaći na web stranicama Zavoda, Dubrovačko-neretvanske županije te Ministarstva zaštite okoliša i prirode. Osim ocjene kakvoće mora javnost ima mogućnost uvida u profile plaža, hidrometeorološke karakteristike, opremljenost plaža te fotografije. Preko mrežne aplikacije moguće je dojaviti onečišćenje, upisati komentar ili predložiti novu točku ispitivanja.

Program ispitivanja kakvoće mora provodi se prvenstveno radi zaštite zdravlja kupaca, pa je tako i cilj sastanka bio podsjetiti koncesionare i jedinice lokalne samouprave na obavezu postavljanja informativnih ploča s podacima o kakvoći mora i obavijestima u slučaju

onečišćenja. Trenutno u DNŽ postoje informativne ploče samo na četiri plaže. Zbog toga se događaju slučajevi poput iznenadnog onečišćenja u Uvali Lapad i Srebrenom prošlih sezona kupanja, zbog čega kupaci nisu znali da more nije podobno za kupanje jer na plaži nije bilo obavijesti.

GIMNASTIKOM DO DOBROG RASPOLOŽENJA

Stanka Komparak, dr. med., spec epidemiologije

Još „davne“ 2007. bližilo se ljeto i ženski dio našeg Zavoda poželio je monokini na korčulanskim plažama. To nam je, moramo priznati bio početni motiv, a kako nam želje o monokiniju baš nisu bile ispunjene, produžili smo naše gimnastiranje kroz godine koje su slijedile.

I evo, mi smo danas grupa od 8-10 članova. U početku su to bili djelatnici našeg Zavoda, no malo po malo su nam se priključili i drugi zdravstveni radnici korčulanskog Doma zdravlja, pa čak i „vanjski djelatnici“. Neki su odustajali, neki se malo odmarali, pa opet počinjali, ali se grupa održala i držim to velikim uspjehom.

Na samom početku smo puno naučili od dr. Sandre Pecotić - fizijatra iz našeg Doma zdravlja, čije su se vježbe bazirale najviše na korektivnoj gimnastici.

Služeći se brojnom literaturom kako našom, tako i stranom, priredili smo grupe vježbi koje su zadovoljile stručne kriterije i naše mogućnosti. Uz ugodnu glazbu družili smo se

dva puta tjedno po 60 minuta. Naizmjenično smo obavljali „naše“ vježbe, a vrlo često smo ubacivali i video projekcije, aerobika, pilatesa i joge.

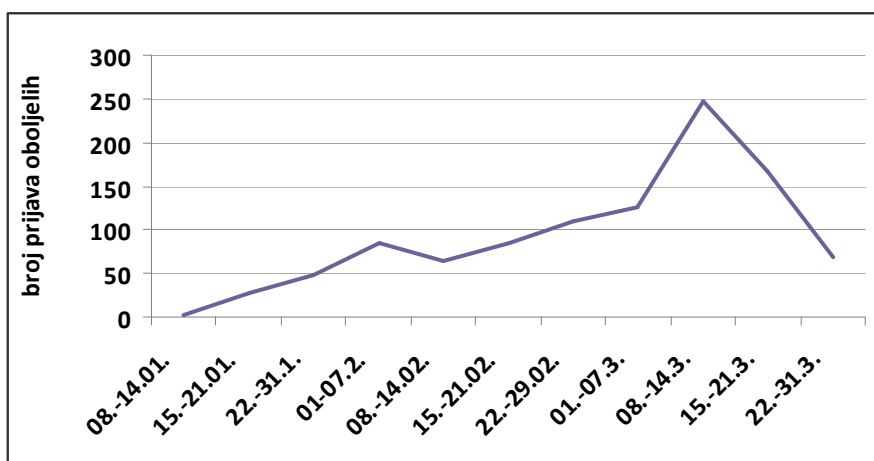
Dobrotom naše voditeljice dječjeg vrtića gospođe Fani Ivelja, posljednjih mjeseci uz gimnastiku smo dodali i kratku poduku klasičnih plesova, što je dodatno podiglo naše već dobro raspoloženje.

GRIPA U OPADANJU

www.zzjzdnz.hr

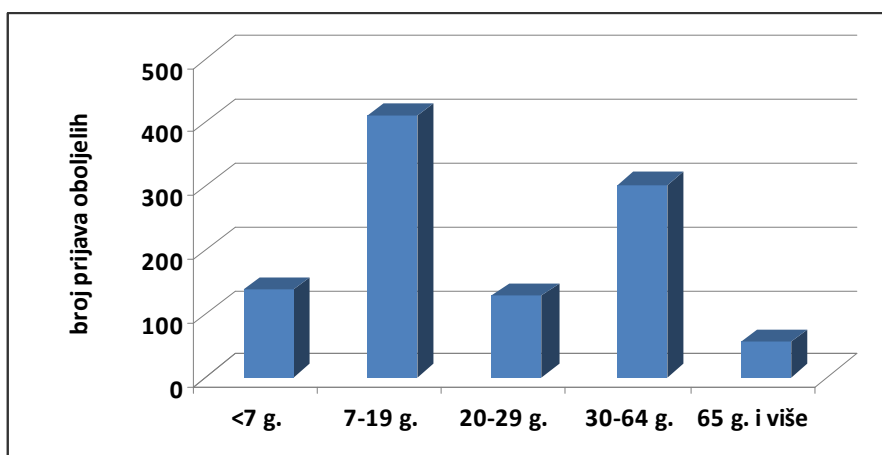
Vrhunac ovosezonske gripe bio je u drugom tjednu mjeseca ožujka nakon čega se, prema pristiglim prijavama u Službu za epidemiologiju Zavoda za javno zdravstvo Dubrovačko-neretvanske županije, broj prijava oboljelih od gripe smanjuje, slika 1.

Slika 1. Kretanje broja prijava oboljelih od gripe u Dubrovačko-neretvanskoj županiji po epidemiološkim tjednima u 2012. godini

U razdoblju od 1. siječnja do 31. ožujka 2012. ukupno su prijavljene 1032 osobe oboljele od gripe, od čega najviše iz Metkovića (382) zatim Dubrovnika (345), Korčule (263) i Ploča

(42). Najviše oboljelih bilo je u školskoj populaciji (7-19 g.), koja se najmanje cijepi od gripe a izložena je dugom boravku u većim skupinama u zatvorenim školskim prostorima, slika 2.

Slika 2. Broj prijava oboljelih od gripe u Dubrovačko-neretvanskoj županiji u 2012. godini prema dobnim skupinama

ZAVOD ZA JAVNO ZDRAVSTVO DUBROVAČKO-NERETVANSKE ŽUPANIJE

Dr. Ante Šercera 4A, p.p. 58
20 001 Dubrovnik
tel. 020/341-000; fax: 020/341-099
Ravnatelj tel: 020/341-001
e-mail: ravnateljstvo@zzjzdnz.hr

Služba za epidemiologiju

Voditelj tel./fax: 680-299

e-mail: epidemiologija@zzjzdnz.hr

Odjel za epidemiologiju Metković
tel: 680-299
e-mail: miljenko.ljubic@zzjzdnz.hr

Odjel za epidemiologiju Dubrovnik
tel: 341-060
e-mail: katica.sarac@zzjzdnz.hr

Odjel za epidemiologiju Korčula
tel: 715-365
e-mail: stanka.komparak@zzjzdnz.hr

Odjel za epidemiologiju Ploče
tel: 670-422
e-mail: igor.piskac@zzjzdnz.hr

Služba za zdravstvenu ekologiju

Voditelj tel: 341-041

e-mail: higijensko.analiticki.lab@zzjzdnz.hr

Administracija tel: 341-040
fax: 341-044

e-mail: mato.lakic@zzjzdnz.hr
ivana.ljevakovic-musladin@zzjzdnz.hr

dolores.grilec@zzjzdnz.hr
marija.jadrusic@zzjzdnz.hr

Služba za promicanje zdravlja

Voditeljica tel: 341-077

e-mail: ankica.dzono-boban@zzjzdnz.hr

Odjel za socijalnu medicinu
tel: 341-006; fax: 341-099
e-mail: socijalna.medicina@zzjzdnz.hr
marija.masanovic@zzjzdnz.hr

Odjel za mentalno zdravlje, prevenciju i izvanbolničko liječenje ovisnosti
tel./fax: 341-082
e-mail: prevencija.ovisnosti@zzjzdnz.hr
Ivana.pavic@zzjzdnz.hr

Služba za mikrobiologiju

Voditeljica tel: 341-004

e-mail: mikrobiologija@zzjzdnz.hr

Odjel za mikrobiologiju Dubrovnik
tel: 341-020; fax: 341-099
e-mail: marina.vodnica@zzjzdnz.hr
paul.bohnert@zzjzdnz.hr

Odjel za mikrobiologiju Korčula
tel: 711-147
e-mail: borjanka.silic@zzjzdnz.hr

Odjel za mikrobiologiju Vela Luka
tel: 813-659
e-mail: mikrobiologija.velaluka@zzjzdnz.hr

Služba za školsku medicinu

Voditeljica tel./fax: 681-979

e-mail: školska.medicina@zzjzdnz.hr

Odjel za školsku medicinu Dubrovnik
tel: 356-400; 358-120
e-mail: matija.cale.mratovic@zzjzdnz.hr
elena.brguljan@zzjzdnz.hr

Odjel za školsku medicinu Metković
tel./fax: 681-979
e-mail: asja.palinic-cvitanovic@zzjzdnz.hr

Odjel za školsku medicinu Korčula
tel: 711-544
e-mail: anja.zelic@zzjzdnz.hr

Služba za zajedničke poslove

Voditeljica tel: 341-008; fax: 341-099

Odjel za računovodstvo i financije
tel: 341-009
e-mail: racunovodstvo.financije@zzjzdnz.hr

Odjel za opće, pravne i kadrovske poslove
tel: 341-008
e-mail: pravna.kadrovska.sluzba@zzjzdnz.hr

Izdavač:

Zavod za javno zdravstvo
Dubrovačko-neretvanske županije

Za izdavača:

Mato Lakić, dr.med.

Uredništvo:

mr. Marija Mašanović, dr.med.
mr. Ankica Džono-Boban, dr.med.
Mato Lakić, dr.med.
Matija Čale Mratović, dr.med.

Uređuje:

Odjel za socijalnu medicinu
Služba za promicanje zdravlja

Grafička priprema:

Mirela Musladin